

Domovská stránka>Podanie na súd>Právna pomoc

Právna pomoc

Portugalsko

1 Aké náklady sú spojené so súdnym konaním a kto ich za normálnych okolností znáša?

Podľa článku 529 portugalského Občianskeho súdneho poriadku (*Código de Processo Civil*), trovy a náklady konania zahŕňajú:

- i) súdne poplatky (*taxa de justiça*);
- ii) výdavky súvisiace s vecou (*encargos*);
- iii) trovy strán sporu (*custas de parte*).

Na základe toho:

- i) Súdne poplatky musí platiť každá zo zúčastnených strán za príslušné súdne konanie, ktoré sa má začať. Súdne trovy sa vypočítajú podľa hodnoty alebo zložitosti prípadu podľa podmienok [predpisov o súdnych trovách](#) (*Regulamento das Custas Processuais*) a tabuliek pripojených k týmto predpisom. Súdne poplatky sú vyjadrené v „účtovných jednotkách“ (*unidades de conta – UC*), ako sa stanovuje v článku 5 predpisov o súdnych trovách. V roku 2023 zostane hodnota jednej účtovnej jednotky na nezmenenej úrovni 102,00 EUR. Táto suma sa môže časom zmeniť.
- ii) Výdavky súvisiace s vecou sú výdavky vynaložené v dôsledku súdneho konania (napr. platby znalcom, tlmočnicke služby atď.), keď boli vyžiadané stranami sporu alebo nariadené sudcom – pozri článok 16 v predpisoch o súdnych výdavkoch.
- iii) Trovy strán sporu sú sumy vynaložené každou zo strán sporu v rámci pojednávania o veci na súde; suma, ktorá je im vrátená, ak protistrana prehrá v spore, v súlade s podmienkami podľa článku 26 predpisov o súdnych výdavkoch (napr. výdavky vynaložené na poplatky zaplatené advokátovi; výdavky vynaložené na súdnych exekútorov určených súdom atď.).

2 Čo presne je právna pomoc?

Prístup k právu a súdom je zabezpečený na základe [zákona č. 34/2004 z 29. júla 2004](#).

Podľa ustanovení v článku 6 zákona č. 34/2004 je právna ochrana k dispozícii v dvoch formách:

- i) právne poradenstvo a
- ii) právna pomoc.

Na základe toho:

- i) Podľa ustanovení v článkoch 14 a 15 zákona č. 34/2004 právne poradenstvo pozostáva z odborného objasnenia práva, ktoré sa uplatňuje na konkrétne prípady alebo veci a môžu ho poskytovať právnicki.
- ii) Na základe článku 16 zákona č. 34/2004 právna pomoc existuje v týchto formách:
 - oslobodenie od súdnych poplatkov a iných výdavkov súvisiacich s vecou,
 - určenie právneho zástupcu (napríklad právnicki a advokáti) a zaplatenie poplatkov na nich a ďalších výdavkov (napríklad cestovné náklady),
 - zaplatenie poplatkov za právneho zástupcu určeného súdom (napr. právnik v trestnom konaní),
 - zaplatenie súdnych poplatkov a iných výdavkov súvisiacich s vecou v splátkach,
 - určenie právneho zástupcu a zaplatenie všetkých príslušných poplatkov a nákladov v splátkach,
 - zaplatenie poplatkov a výdavkov splatných právnomu zástupcovi určenému súdom v splátkach,
 - pridelenie súdneho exekútora určeného súdom a zaplatenie zodpovedajúceho poplatku (napríklad za doručenie predvolania, za opatrenia potrebné na zabavenie majetku a iné postupy núteného výkonu).

3 Aké sú požiadavky na účely poskytnutia právnej pomoci?

Na základe článku 7 zákona č. 34/2004 na právnu ochranu sú oprávnené tieto kategórie osôb, ak vedia preukázať finančné ťažkosti:

- občania Portugalska,
- občania Európskej únie,
- cudzinci a osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré sú držiteľmi platného povolenia na pobyt v členskom štáte Európskej únie,
- cudzinci bez platného povolenia na pobyt v členskom štáte Európskej únie, ak by pobyt mohol byť priznaný občanom Portugalska v rovnakej situácii podľa právnych predpisov týchto štátov,
- neziskové organizácie sú oprávnené na právnu ochranu len vo forme právnej pomoci.

POZN.: Ziskové subjekty a individuálne spoločnosti s ručením obmedzeným nemajú nárok na právnu ochranu.

4 Poskytuje sa právna pomoc pri všetkých druhoch konaní?

Podľa článku 17 zákona č. 34/2004 a článku 7 [ministerského vykonávacieho nariadenia č. 46/2015 z 23. februára 2015](#) (*Portaria n.º46/2015*) možno systém právnej pomoci používať:

- na všetkých súdoch bez ohľadu na typ veci,
- na zmierovacích súdoch,
- v štátnych systémoch alternatívneho riešenia sporov, napr. mediácia organizovaná štátom (*mediação pública*), napr. mediácia v rodinných alebo pracovných veciach,
- vo veciach organizovaných matričnými úradmi,
- v zápisoch, ktoré sa riešia na notárskych úradoch,
- v konaniach o správnych deliktach.

Užitočné odkazy:

[Štátny systém mediácie v rodinných veciach \(v portugálčine\)](#)

[Štátny systém mediácie v pracovných veciach \(v portugálčine\)](#)

5 Existujú osobitné postupy v prípade núdze?

V naliehavých prípadoch, keď nebolo vydané konečné rozhodnutie o požadovanej právnej pomoci v čase splatnosti platby súdnych poplatkov a iných výdavkov súvisiacich s vecou pojednávanou na súde, žiadateľ musí predložiť dokument preukazujúci, že požiadal o právnu pomoc a potom postupovať nasledujúcim spôsobom (pozri článok 29 ods. 5 zákona č. 34/2004).

Keď rozhodnutie príslušného odboru sociálneho zabezpečenia nie je ešte známe, lehota pre príslušnú platbu sa pozastaví, pokiaľ žiadateľovi nebude oznámené rozhodnutie.

V prípade vydania rozhodnutia odborom sociálneho zabezpečenia o priznaní právnej pomoci formou platby na splátky je prvá splátka splatná do 10 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia žiadateľovi bez toho, aby bolo dotknuté neskoršie vrátenie zaplatených peňazí v prípade zrušenia rozhodnutia.

V prípade vydania negatívneho rozhodnutia odborom sociálneho zabezpečenia je platba splatná do 10 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia žiadateľovi bez toho, aby bolo dotknuté neskoršie vrátenie zaplatených peňazí v prípade zrušenia rozhodnutia.

Ak lehota 30 dní uplynie bez prijatia rozhodnutia o žiadosti o právnu ochranu (právne poradenstvo alebo právna pomoc), rozumie sa, že ochrana bola automaticky priznaná a zainteresovaná strana sa môže na tento automatický súhlas odvolať pred súdom alebo portugalskou advokátskou komorou v závislosti od formy požadovanej právnej ochrany – pozri článok 25 zákona č. 34/2004.

6 Kde môžem získať formulár žiadosti o poskytnutie právnej pomoci?

Formuláre potrebné na podanie žiadosti o právnu ochranu vo forme právneho poradenstva alebo v akejkoľvek inej forme právnej pomoci vrátane požiadania o právnu pomoc v inom členskom štáte si možno stiahnuť z webového sídla portugalského sociálneho zabezpečenia [tu \(v portugálčine\)](#).

7 Ktoré doklady treba predložiť spolu so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci?

Zoznam dokumentov, ktoré musia byť priložené k žiadosti, je uvedený v dokumente „Praktická príručka – Právna ochrana“ (*Guia Prático Protecção Jurídica*), ktorú vydal portugalský Inštitút sociálneho zabezpečenia (*Instituto da Segurança Social, I.P.*) a uverejnil na stránke „Praktické príručky“ (*Guias Práticos*) na svojom webovom sídle prístupnom prostredníctvom jedného z týchto odkazov:

[Webové sídlo portugalského sociálneho zabezpečenia](#)

[Právna ochrana – praktická príručka \(v portugálčine\)](#)

8 Kde môžem podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci?

Žiadosť a dokumenty k nej pripojené môžu byť predložené osobne alebo poslané poštou, faxom alebo e-mailom na akýkoľvek odbor Inštitútu sociálneho zabezpečenia, ktorý sa zaoberá priamo verejnosťou.

Zoznam ústredných úradov sociálneho zabezpečenia pre každý okres a ich príslušné adresy, faxové čísla a e-mailové adresy sa nachádzajú [tu \(v portugálčine\)](#).

9 Ako zistím, či mám nárok na právnu pomoc?

V rozhodnutí o priznaní právnej pomoci musí byť uvedené, ktorá forma právnej pomoci bola schválená, za toto rozhodnutie zodpovedá vedúci odboru sociálneho zabezpečenia pre oblasť, v ktorej má žiadateľ miesto pobytu alebo sídlo. Keď žiadateľ nemá miesto pobytu v Portugalsku, toto rozhodnutie vydá vedúci odboru sociálneho zabezpečenia, ktorému bola predložená žiadosť – pozri články 20 a 29 zákona č. 34/2004.

Podľa ustanovení v článku 26 zákona č. 34/2004 žiadateľom musia byť oznámené rozhodnutia o schválení žiadosti o právnu pomoc. Takéto oznámenie sa spravidla posieľa na adresu, ktorú žiadateľ uviedol na formulári ako svoju korešpondenčnú adresu.

10 Čo by som mal(-a) urobiť, ak mám na právnu pomoc nárok?

Keď je právny zástupca určený, aby vystupoval v mene žiadateľa, žiadateľovi sa oznámi adresa kancelárie daného právneho zástupcu a poskytnú tiež informácie o tom, že povinnosťou žiadateľa je spolupracovať s ním v plnom rozsahu s tým, že ak nedôjde k takejto spolupráci, hrozí zrušenie právnej pomoci.

Aby sa právna pomoc vo forme celkového alebo čiastočného oslobodenia od súdnych poplatkov a výdavkov súvisiacich s vecou, ktoré vzniknú podľa súdu, mohla uplatniť, žiadateľ musí predložiť na doklad o tom, že takáto pomoc bola priznaná v rámci danej lehoty na zaplatenie súdnych poplatkov.

11 Kto vyberá môjho právneho zástupcu, ak mám nárok na právnu pomoc?

Právneho zástupcu určí portugalská advokátska komora, ktorá o tom informuje žiadateľa v súlade s ustanoveniami v článkoch 30 a 31 zákona č. 34/2004.

12 Pokrýva právna pomoc všetky trovy konania?

Právna pomoc sa vzťahuje na výdavky uvedené v článku 16 zákona č. 34/2004, a to:

súdne poplatky a iné výdavky súvisiace s vecou,

zaplatenie poplatkov za právneho zástupcu,

zaplatenie poplatkov za právneho zástupcu určeného súdom,

zaplatenie súdnych poplatkov a iných výdavkov súvisiacich s vecou v splátkach,

zaplatenie poplatkov za právneho zástupcu v splátkach,

zaplatenie poplatkov za právneho zástupcu určeného súdom v splátkach,

náklady vynaložené na súdneho exekútora určeného súdom,

zaplatenie nákladov vyplývajúcich z cezhraničného charakteru veci, ak žiadateľ žije v inom členskom štáte.

13 Kto znáša ďalšie náklady, ak mám nárok len na obmedzenú právnu pomoc?

Podľa článku 29 ods. 4 a 5 zákona č. 34/2004 všetky zostávajúce náklady znáša žiadateľ bez toho, aby bola dotknutá možnosť odškodnenia žiadateľa za náklady strán podľa ustanovení článku 26 predpisov o súdnych výdavkoch, ak je žiadateľ vo svojej veci úspešný.

14 Vzťahuje sa právna pomoc aj na odvolania?

Áno, právna pomoc je zachovaná aj na účely odvolania a vzťahuje sa aj na všetky následné konania spojené s vecou, na ktorú bola právna pomoc poskytnutá. Právna pomoc sa uplatňuje aj na hlavnú vec na súde, ak je priznaná v niektorom zo súvisiacich konaní. Právna pomoc je zachovaná aj na všetky postupy núteného výkonu vyplývajúce zo súdnych rozhodnutí vydaných v konaní, v ktorom bola právna pomoc priznaná – pozri článok 18 zákona č. 34/2004.

15 Môže byť právna pomoc odňatá pred ukončením konania (alebo dokonca zrušená po ukončení konania)?

Áno, právna pomoc môže byť zrušená buď v plnom rozsahu, alebo čiastočne pred ukončením konania v prípadoch ustanovených v článku 10 zákona č. 34/2004. Toto sa vzťahuje na prípady, keď žiadateľ alebo jeho rodinní príslušníci následne získajú dostatočné finančné prostriedky. V tomto prípade je žiadateľ povinný vyhlásiť, že sa môže zaobísť bez právnej ochrany buď v plnom rozsahu, alebo čiastočne, v opačnom prípade mu hrozí uloženie príslušných sankcií.

16 Môžem namietať proti zamietnutiu poskytnutia právnej pomoci?

Ak sa odbor sociálneho zabezpečenia rozhodne zamietnuť žiadosť buď v plnom rozsahu, alebo čiastočne, musí o tom písomne upovedomiť žiadateľa a žiadateľ má 10 dní na odpoveď. Žiadateľ môže spolu so svojou odpoveďou predložiť dokumenty, ktoré chýbali, alebo ktoré slúžia na potvrdenie jeho tvrdení. Ak žiadateľ neodpovie v rámci lehoty 10 pracovných dní, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť a žiadateľovi už nepošle ďalší list – pozri článok 37 zákona č. 34/2004, v ktorom sa uvádza odkaz na portugalský správny poriadok (*Código do Procedimento Administrativo*).

Žiadateľ môže rozhodnutie odboru sociálneho zabezpečenia napadnúť na súde. V takom prípade žiadateľ musí odboru sociálneho zabezpečenia, ktoré vydalo rozhodnutie, predložiť v lehote 15 dní písomnú žiadosť, v ktorej rozhodnutie napadne. Odbor sociálneho zabezpečenia môže rozhodnutie zrušiť. Ak sa rozhodnutie nezruší, odbor sociálneho zabezpečenia musí postúpiť vec súdu – pozri články 26 až 28 zákona č. 34/2004.

17 Má žiadosť o právnu pomoc za následok prerušenie plynutia premĺčacej lehoty?

Áno, žiadosť o právnu ochranu môže mať za účinok prerušenie premĺčacej lehoty.

Ak sa podá žiadosť o právnu pomoc vo forme určenia právneho zástupcu a dokument potvrdzujúci túto žiadosť je súčasťou spisu konania, plynutie premlčacej lehoty sa preruší päť dní po podaní žiadosti o právnu pomoc (článok 33 ods. 4 zákona č. 23/2004 z 29. júla 2004 a článok 323 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

Pozrite si judikatúru uverejnenú v tejto otázke tu:

– Odvolací súd v Lisabone (*Tribunal da Relação de Lisboa*)

[Processo 439/11.5TTLRS.L1-4](#)

[Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

– Najvyšší súd (*Supremo Tribunal de Justiça*)

[Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

Upozornenie:

Kontaktné miesto Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci, súdy ani iné orgány nie sú viazané informáciami, ktoré sa nachádzajú v tomto prehľade. V každom prípade je zároveň potrebné preštudovať si platné právne predpisy, ktoré sa pravidelne aktualizujú aj s ohľadom na vývoj výkladu judikatúry.

Posledná aktualizácia: 12/03/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.